

Tab. 7.

Typ motoru	Zapojení	Rychlost otáčení v_{max} (mm s ⁻¹)			Akustický tlak L_{A} (dB) (dB)	Výkon (W)
		x_1	x_2	y		
3AP 63-2	3 fáz.	0,3—0,5	0,7—1,4	0,45—0,65	64,3	250
	1 fáz.	0,48—0,88	0,4—1,4	0,45—0,75	63	180
3AP 63-4	3 fáz.	0,8	1,—	0,6	55	180
	1 fáz.	0,9	1,—	0,6	55,4	120
3AP 71-2	3 fáz.	0,3—0,9	0,35—1	0,27	60,2	550
	1 fáz.	0,6—1,3	0,7—1,5	0,42	64,2	370
3AP 71-4	3 fáz.	0,8	1,—	0,6	53,7	370
	1 fáz.	1,1	1,3	0,8	53,4	250
3AP 80-2	3 fáz.	0,6	0,5	0,4	63,6	1100
	1 fáz.	2,4	1,1	0,4	64,5	750
3AP 80-4s	3 fáz.	0,7	1,3—2,3	0,7	58,7	550
	1 fáz.	1,1	2,1—3,—	0,7—1,2	60,6	370
3AP 90S-2	3 fáz.	0,5—1,2	0,5—1,4	0,8	69,5	1500
	1 fáz.	0,6—1,5	0,7—1,7	0,7—1,—	70,1	1100

poměrně značného rozsahu řízení, což je v daném případě plně využito.

Pro úplnost je nutné se ještě zmínit o vlivu neso-
souměrnosti proudové soustavy vinutí motoru na
chvění a akustický tlak (hluknost). Na několika
typech motorů, které lze považovat za představi-
tele celé typové velikosti řady 3AP, byla provedena
měření chvění i akustického tlaku podle ČSN
35 0019. Měření byla provedena na motorech zapo-
jených trojfázově i jednofázově, takže vliv neso-
uměrnosti proudové soustavy je na první pohled pa-
trný. Výsledky měření jsou přehledně uspořádány
v tab. 7.

Chvění strojů bylo měřeno vibrometrem VP 102
(NDR), akustický tlak byl měřen hlukoměrem
Brüel Kjaer, typ 2203 (Dánsko). K hodnotám uve-
deným v tabulce je třeba dodat, že vzájemné sro-
vnání chvění i hluknosti v trojfázovém a jednofá-
zovém zapojení je v tomto případě zkresleno v ne-
prospěch jednofázového zapojení, poněvadž měření
se provádí při chodu naprázdno, přičemž měřený
stroj je uložen na pružné podložce (ČSN 35 0019).
Při chodu naprázdno v jednofázovém zapojení je
proudová soustava vinutí maximálně neso-
uměrná, což velmi nepříznivě ovlivňuje velikost chvění
i akustického tlaku. Za provozních podmínek, tj.
při jmenovitém nebo alespoň částečně zatíženém
stávu motoru dochází k částečnému vyrovnání
proudové soustavy vinutí (dochází k vyrovnání na-
pětí U_1 , U_2 a U_c) a tím i ke zmenšení chvění a
hluku.

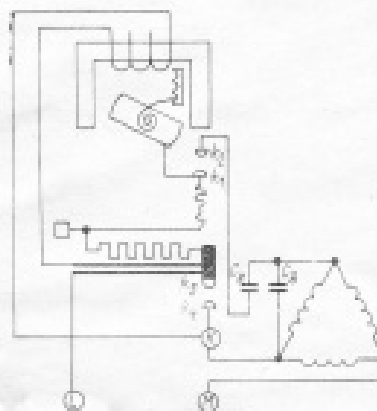
Jak jsme se již zmínili zpočátku, mají motorky
a motory s trvale připojeným kondenzátorem po-
měrně malý poměrný záběrný moment (M_z/M_n) —
viz tab. 3. Je to hlavní důvod jejich omezeného po-
užití. Známe však možnost, jak tuto omezující vlast-
nost odstranit a získat tak jednofázový motor pro
obecnější použití při zachování velmi dobrých ener-
getických parametrů. Lze toho dosáhnout kombi-
nací vlastností motoru s trvale připojeným konden-
zátelem a motoru s kapacitní rozběhovou pomoc-
nou fází. Běhové vlastnosti zůstávají zachovány,
záběrný moment se však zvětší v průměru asi čtyř-
násobně. Schéma takového zapojení je na obr. 9a
(smysl otáčení vlevo) a 9b (smysl otáčení vpravo).
Jak je však ze schématu patrné, je třeba rozběho-
vý kondenzátor po rozběhu motoru odpojit. Odpo-
jení se děje po dosažení asi 75 % synchronních
otáček motoru některým z těchto způsobů:

a) samočinně, pomocí odstředivého odpojovače,
který však musí být konstrukční součástí motoru,

b) ručně, pomocí spínače umístěného vně moto-
ru, kombinovaného popř. s vypínačem motoru, jak
to např. používá Elektro-Praga Hlinsko u kuchyň-
ských strojů (robotů),

c) pomocí proudového relé umístěného rovněž
vně motoru. Jsou to např. proudové relé MIHÁ,
kterými vybavuje MLR své jednofázové elektro-
motory s rozběhovou kapacitní pomocnou fází.

Poněvadž způsob odpojení pomocné fáze pomocí
proudového relé je u nás méně známý, uvádíme
na obr. 11 jeho schéma a připojení k vinutí mo-
toru. Proud ze svorky L projde cívkou elektro-
magnetu na svorku K a dále obvodem vinutí mo-
toru na svorku M. Tím dojde k přitažení kotvy
magnetu a k zapnutí kontaktů k_1 a k_2 , přes které
se uzavře obvod rozběhového kondenzátoru Ca. Zá-
běrný proud procházející obvodem se po rozběhu
motoru zmenší a kotva magnetu se vlivem napí-
nací pružiny vrátí do původní polohy, rozpojí kon-
taky k_1 — k_2 a odpojí rozběhový kondenzátor. Po-
kad by z určitých důvodů (závada, popř. špatná

Obr. 11. Proudové relé sloužící k odpojení rozběhového kon-
denzátoru.

volba proudové spínací hodnoty relé) nedošlo k od-
pojení rozběhového kondenzátoru, zaručuje tepelná
ochrana s dvojkovkem, která pomocí kontaktů
 k_3 — k_4 provede přímé spojení svorky L se svor-
kou K, čímž se vinutí elektromagnetu vyřadí a roz-
pojí se obvod Ca, aby nedošlo k jeho havárii. Tou-
to tepelnou ochranou jsou vybavena jen některá
provedení relé.

Na obr. 12 jsou uvedeny momentové charakteris-
tiky $M=f(n)$ představitelů trojfázové řady motor-